

loopen, dat men zijn patiënt ziet weggaan om bij een ander hulp te zoeken.

Op dezelfde lijn ligt het ook, wanneer we de middelen van de zoogenaamde natuurgeneeskunde niet alle waarde ontzeggen, maar toch daaraan niet die waarde toekennen, die men er vroeger aan toeschreef. Hier kom ik alweer terug op het rationeele, dat ik mis bij die natuurgeneeskunde in de behandeling van zenuwziekten en al geven dan ook baden en electriciteit vaak niet te onderschatten resultaten, ze zijn alleen als hulpmiddelen te beschouwen, die niet als rationeele therapie mogen beschouwd worden. Meen niet, dat nieuwe en dure of geheimmiddelen alleen door de rijken gebruikt worden, mijn jarenlange ervaring op poliklinieken heeft mij wel anders geleerd. Ook arme neurasthenici moeten zich vaak bekrimpen op allerlei manieren om de dure geneesmiddelen te betalen, die zij door vrienden- of kwakzalversraad aanschaffen, met de steeds weer oplevende hoop om eindelijk door dit middel eens verlost te worden van de onaangename sensaties, waaraan zij lijdende zijn en van de vele kwalen, waaronder zij gebukt gaan.

Indien ik nu de voordeelen van de psychische therapie ga bespreken, moet ik eerst eenige oogenblikken uw aandacht bepalen bij een bijzonderen vorm van die therapie, die als hypnose bekend staat. Reeds geruimen tijd voordat die therapie, die ik speciaal wil behandelen, ingang had gevonden, werd de hypnose toegepast. De hypnose is, naar het mij voorkomt niet ten onrechte, in onze christelijke kringen steeds met eenig wantrouwen behandeld. Zoo nu en dan komen uit de kringen van de leeken wel eens vragen tot ons, en al gaat het ook meestal over vaccine en homoeopathie, meer dan eenmaal werd ook mijn oordeel gevraagd over de hypnose. Ik moet eerlijk bekennen, dat ik met de concrete vraag: „hoe moet men als christen staan tegenover de praktijk der hypnose” wel wat verlegen was. In mijn vroegeren werkkring onder uitsluitend zielszieken, waar de hypnose, zooals bekend is, bijna nooit toegepast kan worden, boezemde de beantwoording van die vraag mij meer theoretische dan practische belangstelling in. Nu is dit anders geworden en voor mij zelf moet ik een antwoord daarop weten te geven. Zulk een antwoord kan, zooals te begrijpen valt, waar we geen uitspraak van Gods Woord kunnen aanhalen, niet absoluut zijn. Toch meen ik, dat